

DXX-004-004107

Seat No. _____

M. Ed. (Sem. I) (CBCS) Examination

May / June - 2015

Guidance & Counselling - (Sec. I) : Paper - I
(Op. Paper - 5) (Gr. B)

Faculty Code : 004

Subject Code : 004107

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (૧) વિભાગ-૧ના બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
- (૨) વિભાગ-૨ના પ્રશ્નોના માંગ્યા મુજબ ઉત્તર લખવા.
- (૩) બંને વિભાગના ઉત્તરો મુખ્ય ઉત્તરવહીમાં જ લખવા.
- (૪) તમામ ઉત્તરો મુદ્દસર લખો.
- (૫) અપ્રસ્તુત લખાણ માટે ગુણ કાપવામાં આવશે.

- Instructions :** (1) All Questions are compulsory in Section-I.
- (2) Do as directed for Questions of Section-II.
- (3) Write both the sections in Main Answer Book.
- (4) Write your answers precisely.
- (5) Marks will be deducted for irrelevant matter.

1 નીચે આપેલા બહુવિકલ્પ પ્રકારના પ્રશ્નો (M.C.Q.s). યોગ્ય ઉત્તર આપો. 20

- (1) નીચે પૈકી કયો હેતુ જૂથ સલાહદર્શનનો છે ?
- (A) શરમાળ અને અટૂલાં વિદ્યાર્થીઓને જૂથમાં ભેળવી સલાહ આપવી.
(B) વિદ્યાર્થીઓની જ્ઞાતિ, મા બાપ કે વાલીની આવક, તેમજ ધર્મનાં આધારે જૂથો રચવા.
(C) આ બંને
(D) બે માંથી એક પણ નહીં
- (2) નીચે પૈકી કોણ શાળામાં માર્ગદર્શન પ્રવૃત્તિનું ચાલક બળ છે ?
- (A) શિક્ષક (B) આચાર્ય
(C) સલાહકાર (D) આ બધાં.
- (3) નીચે પૈકી કઈ માર્ગદર્શન સેવા માટેની પ્રવૃત્તિ નથી ?
- (A) કારકીર્દી વાર્તાલાપ (B) કેરિયર કોર્નર
(C) ઔદ્યોગિક ઉત્પાદન (D) આ બધી.
- (4) 'કારકીર્દી સલાહ' તરીકે ઓળખાતું આજનું આ ક્ષેત્ર ભૂતકાળમાં કયા નામે ઓળખાતું હતું ?
- (A) વ્યવસાયિક ઉત્પાદન (B) વ્યાવસાયિક માર્ગદર્શન
(C) રોજગાર વિસ્તરણ (D) એક પણ નહીં
- (5) શૈક્ષણિક અને વ્યાવસાયિક માર્ગદર્શન સેવાનાં ઉદ્ભવ માટે જવાબદાર પરિબળ કયું ?
- (A) આર્થિક અને ઔદ્યોગિક વિકાસ
(B) વૈવિધ્ય પૂર્ણ શૈક્ષણિક અભ્યાસક્રમો અને વ્યવસાયની તકો ?
(C) આ બંને
(D) બે માંથી એક પણ નહીં

- (6) જેમાં વ્યક્તિની સમસ્યાઓ, અનુકૂલન અને મુશ્કેલીઓ અંગે વિચારવામાં આવે તે _____
- (A) સામાજિક માર્ગદર્શન (B) શૈક્ષણિક માર્ગદર્શન
(C) વૈયક્તિક માર્ગદર્શન (D) વ્યાવસાયિક માર્ગદર્શન
- (7) માર્ગદર્શન શબ્દને વિવિધ પ્રકારનાં વિશેષણો સાથે પ્રયોજી માર્ગદર્શનનાં વિવિધ પ્રકારો દર્શાવનાર કોણ હતું ?
- (A) જ્યોર્જ મેયર્સ (B) જ્યોર્જ પેઈન
(C) કાર્લ રોજર્સ (D) વિલિયમસન
- (8) 'માર્ગદર્શન એક વ્યક્તિ દ્વારા અન્ય વ્યક્તિને પૂરી પાડવામાં આવતી _____ છે. વિધાન પૂર્ણ કરવા કયો શબ્દ સર્વસ્વીકૃત બનશે ?
- (A) શિખામણ (B) મદદ
(C) દિશા (D) સમસ્યા
- (9) નીચેનાં વિધાન/નો પૈકી કયું / કયા માર્ગદર્શન સેવાઓ માટે યોગ્ય છે ?
- (1) માર્ગદર્શન લેનાર વ્યક્તિ કોઈ પણ ઉંમરની હોઈ શકે.
(2) માર્ગદર્શન આપનાર સ્ત્રી કે પુરુષ હોઈ શકે.
(3) માર્ગદર્શન એ કોઈ એક ક્ષણે બનતો બનાવ કે ઘટના નથી.
(4) માર્ગદર્શન એક સર્વગ્રાહી પ્રક્રિયા છે.
- (A) ફક્ત વિધાન નં.1 (B) વિધાન નં. 1 અને 2
(C) વિધાન નં.1,2 અને 3 (D) આ બધા
- (10) નીચે પૈકી કયો માર્ગદર્શનનો સિદ્ધાન્ત નથી ?
- (A) માર્ગદર્શન બધા જ વિદ્યાર્થીઓ માટે છે.
(B) માર્ગદર્શન વિદ્યાર્થી વિકાસનાં બધા જ ક્ષેત્રોને સ્પર્શતું હોય એ જરૂરી નથી.
(C) માર્ગદર્શન સહકારી પ્રવૃત્તિ છે.
(D) આ બધા.
- (11) સલાહદર્શન એ મનોચિકિત્સા (Psychotherapy) નથી કારણ કે.
- (A) તેમાં મનોવૈજ્ઞાનિક પ્રયુક્તિઓ - ઉપકરણોનો ઉપયોગ થતો નથી.
(B) મનોચિકિત્સા ફક્ત ડોક્ટરો જ આપી શકે છે.
(C) મનોચિકિત્સાને માનસિક ક્ષતિવાળી વ્યક્તિ સાથે સંબંધ હોય છે.
(D) સલાહદર્શનમાં માનસિક બાબતો ચકાસવી જરૂરી નથી.

- (12) નીચે પૈકી કયું સલાહદર્શન પ્રક્રિયાનું ઘટક છે ?
- (A) સલાહદર્શક (B) સલાહદર્શન પદ્ધતિ
(C) આ બંને (D) ફક્ત સલાહદર્શક
- (13) દિશાસૂચક સલાહદર્શન પ્રક્રિયાનાં નીચેના ચાર સોપાનોને યોગ્ય ક્રમમાં કયા વિકલ્પમાં દર્શાવેલ છે ?
- (A) અનુકાર્ય, નિદાન, સારવાર, પૃથક્કરણ.
(B) સારવાર, નિદાન, અનુકાર્ય, પૃથક્કરણ.
(C) નિદાન, પૃથક્કરણ, સારવાર, અનુકાર્ય
(D) પૃથક્કરણ, નિદાન, સારવાર, અનુકાર્ય.
- (14) નીચે પૈકી કયો સલાહદર્શન મુલાકાતનો પ્રકાર નથી ?
- (A) અનૌપચારિક મુલાકાત (B) માહિતીજન્ય મુલાકાત
(C) ઉપચારાત્મક મુલાકાત (D) હકીકતશોધક મુલાકાત
- (15) બિનદિશાસૂચક સલાહ દર્શન અન્ય કયા નામથી પણ ઓળખાય છે ?
- (A) અસીલકેન્દ્રી સલાહદર્શન
(B) સલાહદર્શકકેન્દ્રી સલાહદર્શન
(C) સમસ્યાકેન્દ્રી સલાહદર્શન
(D) આ બધાં
- (16) બિનદિશાસૂચક સલાહદર્શન : કાર્લ રોજર્સ
સમન્વયકારી સલાહદર્શન _____ ?
- (A) ઈ.જી.વિલિયમસન (B) એફ.સી.થોર્ન
(C) ડોનાલ્ડ સુપર (D) હોલેન્ડ
- (17) નીચે પૈકી કયુ લક્ષણ આદર્શ સલાહદર્શકને લાગુ પડે છે ?
- (A) ધૈર્યપૂર્ણ (B) અભ્યાસુ
(C) આશાવાદી (D) આ બધાં

- (18) 'સલાહદર્શનની ફલશ્રુતિનો આધાર અસીલ અને સલાહદર્શક વચ્ચેની પારસ્પરિક ઘનિષ્ટતા અને આંતરક્રિયાઓ પર છે.' આ વિધાન _____
- (A) યોગ્ય છે (B) યોગ્ય નથી
(C) સ્પષ્ટ નથી (D) સાચું નથી
- (19) 'અનુકાર્ય' એટલે થયેલ કાર્યની _____
- (A) ચર્ચા (B) સમીક્ષા અને અમલ
(C) પ્રશ્નોત્તરી (D) આ પૈકી એકપણ નહીં
- (20) 'બિનદિશાસૂચક સલાહદર્શન' નીચે પૈકી કઈ બાબતો પર આધારિત છે ?
- (A) ભૂતકાળ કરતાં વર્તમાન પરિસ્થિતિનો અભ્યાસ વધુ અગત્યનો છે.
(B) સલાહદર્શનમાં 'વ્યક્તિ' કેન્દ્રમાં છે, પ્રશ્નો નહીં.
(C) સ્વ સંકલ્પના, સ્વઓળખ અને સ્વવિકાસ ને વધુ મહત્ત્વ આપવું.
(D) આ બધી

વિભાગ-2 (વર્ણનાત્મક)

- 1 નીચે આપેલાં પ્રશ્નો પૈકી કોઈ પણ એક નો ઉત્તર આશરે 500 શબ્દોમાં લખો. 12
- (1) સલાહદર્શનની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી તેના મુખ્ય ત્રણ અભિગમો ચર્ચો.
(2) પ્રાથમિક શિક્ષણ અને માધ્યમિક શિક્ષણ ક્ષેત્રે નીચેના મુદ્દાઓના સંદર્ભમાં માર્ગદર્શન સેવાઓની ચર્ચા કરો.
* હેતુઓ * માળખું * પદ્ધતિઓ
- 2 નીચે આપેલા પ્રશ્નો પૈકી કોઈ પણ બેનાં ઉત્તરો આશરે 250 શબ્દોમાં લખો. 12
- (1) વ્યવસાય પસંદગીનાં વિવિધ ધોરણો જણાવો.
(2) ગિન્ઝબર્ગનાં વ્યાવસાયિક પસંદગીનાં સિદ્ધાંતની ચર્ચા કરો.
(3) સલાહદર્શન પ્રક્રિયાનાં ઘટકોની ચર્ચા કરો.

- 3 નીચે પૈકી કોઈ પણ ત્રણ પર ટૂંકનોંધ લખો. 12
- (1) ભારતમાં માર્ગદર્શન સેવાઓનો ઇતિહાસ
  - (2) માર્ગદર્શનના પ્રકારો
  - (3) જૂથ સલાહદર્શન
  - (4) માર્ગદર્શનના સિદ્ધાંતો.
- 4 નીચે આપેલાં પ્રશ્નોના સંક્ષિપ્તમાં ઉત્તરો લખો. 14
- (1) માર્ગદર્શનની કોઈ એક વ્યાખ્યા લખો.
  - (2) સલાહદર્શન પ્રક્રિયાનાં સોપાનોનાં માત્ર નામ આપો.
  - (3) 'સલાહદર્શન એ શિક્ષણ નથી' સમજાવો.
  - (4) માર્ગદર્શન પ્રવૃત્તિઓમાં અનુકાર્યનું મહત્ત્વ જણાવો.
  - (5) હોલેન્ડનો માર્ગદર્શન સિદ્ધાંત કયા નામે ઓળખાય છે ?
  - (6) સલાહદર્શકનાં ચાર લક્ષણો જણાવો.
  - (7) માર્ગદર્શન સેવાઓમાં 'પ્રેરણા'નું મહત્ત્વ જણાવો.

ENGLISH VERSION

SECTION-I

- 1 Answer the following MCQs. : 20
- (1) Which of the following is the objective for group counselling ?
    - (A) To mix shy and isolated students with main counselling group.
    - (B) To constitute groups on the bases of students' caste, parents, income and religion.
    - (C) Both of these
    - (D) None of these
  - (2) Which of the following is a dynamic factor in school guidance services ?

(A) Teacher	(B) Principal
(C) Counsellor	(D) All of these

- (3) Which of the following is not the activity of guidance services ?
- (A) Career talk   (B) Career corner
(C) Industrial production   (D) All os these
- (4) What was 'Career counselling' known as in the past ?
- (A) Professional Production
(B) Vocational Guidance
(C) Employment Extension
(D) None of these
- (5) Which factor is responsible for starting of Guidance services ?
- (A) Economical & Industrial Development
(B) Variety of educational course & chances for vocation.
(C) Both of these
(D) None of these
- (6) Where a person's problems, adjustment and difficulties are thought. That is _____
- (A) Social Guidance   (B) Educational Guidance
(C) Individual Guidance   (D) Vocational Guidance
- (7) Who used the word 'Guidance' with various adjectives to show its types ?
- (A) George Mayors   (B) George Pane
(C) Karl Rogers   (D) Williamson

- (11) Counselling is not psychotherapy, because_____.
- (A) Psychological tools and techniques are not used in it.
  - (B) Psychotherapy can be given by doctors only.
  - (C) Psychotherapy is related to only mentally disturbed people.
  - (D) It's not necessary to check mental hygiene in counselling.
- (12) Which of the following is a component of counselling process ?
- (A) Counsellor
  - (B) Counselling method
  - (C) Both of these
  - (D) Only counsellor
- (13) Arrange the following four steps of Directive Counselling. Which is proper arrangement ?
- (A) Follow up, Diagnosis, Treatment, Analysis.
  - (B) Treatment, Diagnosis, Follow up, Analysis.
  - (C) Diagnosis, Analysis, Treatment, Follow up.
  - (D) Analysis, Diagnosis, Treatment, Follow up.
- (14) Which of the following is not type of counselling interview ?
- (A) Informal interview
  - (B) Informative interview
  - (C) Diagnostic interview
  - (D) Fact finding interview

(15) Which is the other name of Non-directive counselling ?

- (A) Client centered counselling
- (B) Counsellor centered counselling
- (C) Problem centered counselling
- (D) All of these

(16) Non-directive counselling : Karl Rogers

Elective counselling : _____

- (A) E.G. Williamson
- (B) F.C. Thorne
- (C) Donald Supper
- (D) Holland

(17) Which of the following characteristic is fit for ideal counsellor ?

- (A) Patient
- (B) Studious
- (C) Optimist
- (D) All of these

(18) 'The out come of counselling process depends on reciprocal interactions between the client and the counsellor'

This statement is _____

- (A) Proper
- (B) Not proper
- (C) Not Clear
- (D) Not true

(19) Follow up means _____

- (A) Discussion
- (B) Review and implementation
- (C) Questioning
- (D) None of these

- (20) Which of following is Non-directive counselling based on ?
- (A) Study of present situation is more important than past.
  - (B) 'Client' is in the centre not problems.
  - (C) Self concept, self-realization and self-development are important.
  - (D) All of these

SECTION - II

- 1** Answer any one of the following question in about **12**
500 words each.
- (1) Clarify the concept of counselling and discuss its main three approaches.
  - (2) Discuss guidance services at primary and secondary level using the following points.
* Objectives * Structure * Activities
- 2** Answer any two in about 250 words each. **12**
- (1) State different norms for vocational selection.
  - (2) Discuss vocational principles of Ginzberg.
  - (3) Discuss components of counselling process.
- 3** Write short notes : (Any **three**) **12**
- (1) History of Guidance service in India
  - (2) Types of Guidance
  - (3) Group Counselling
  - (4) Principles of Guidance.

4 Answer briefly :

14

- (1) Give any one definition of Guidance.
  - (2) Give only the names of steps for counselling process.
  - (3) 'Counselling is not teaching', explain.
  - (4) Importance of follow up in counselling.
  - (5) What is the name of the principle of Holland ?
  - (6) State any four characteristics of Counsellor.
  - (7) State importance of motivation in Guidance services.
-